

Asijské preference

Velcí hráči dostali v Asii přes prsty, říká šéf Home Creditu pro Vietnam, Filipíny a Kazachstán Tomáš Jirgl.

ROZHOVOR

str. 12–13

Český podíl

Z oprav izraelských 3D radarů budou mít tuzemské firmy stovky milionů korun.

UDÁLOSTI

str. 2

CZK/EUR • 26,080/+0,010 Kč **CZK/USD** • 22,570/+0,192 Kč **PX** • 1008,04/+0,27% **EURO STOXX 50** • 3480,90/−1,01% **ZLATO** • 1240,75\$/+0,54%

KOMENTÁŘ: ČTVRT ROKU PO EXITU JE ČAS ZVÝŠIT SAZBY / str. 11

Krátce

Kapsch pohnal mýto k bezpečnostnímu úřadu

Velký mýtný tendr dospěl už v kvalifikačním kole k prvnímu administrativnímu zádrhelu. Společnost Kapsch si u NBÚ stěžuje na ministerstvo dopravy, jež podle ní nekontrolovaně a v rozporu s loňskou dohodou šíří citlivé informace o mýtném systému. **str. 6**

Košík.cz opouští dva dosavadní investoři

Zakladatel e-shopu s potravinami Košík.cz Jakub Šulta se rozhodl vyplatit dosavadní společníky Josefa Kollera a Pavla Boušku. Stane se tak polovičním vlastníkem firmy. Druhou polovinu drží Mall Group. **str. 6**

Elkoplást Slušovice opět nabízí konopí

O novou smlouvu na dodávku léčebného konopí má zájem pěstitel Elkoplást Slušovice. Ten v minulosti dodal i historicky jedinou várku českého léčebného konopí. Je také jediným zájemcem ve veřejné zakázce, kterou vypsal Státní ústav pro kontrolu léčiv. **str. 7**

Přived'te kamaráda, dostanete bonus k platu

manažer

specialista

dělník

Čeští zaměstnanci stále častěji **suplují roli personalistů**. Tuzemské firmy kvůli extrémnímu nedostatku lidí neváhají své pracovníky za vhodný tip na nového kolegu odměnit až **šestimístnou sumou**. Touto formou **nabírají** společnosti až **třetinu lidských zdrojů**. **BYZNYS** / str. 5

 twitter.com/e15news

PAVEL TELIČKA:

Co s německým zákonem o odpočinku řidičů? Podobné protekcionistické praktiky bychom měli odstraňovat, ne je přijímat.

Foto: profimedia.cz

9 771803 454307 1 7 3 9 9

Zápisník Jaroslava Bukovského

Česko v kleštích čekání

Retro fenomén vládne světu i Česku. Záhy si to uvědomily i některé tuzemské řetězce s potravinami a přizpůsobily tomu model prodeje. Kupříkladu recept nizozemského Aholdu v jeho Albertech byl jednoduchý. A to ponechat v době návštěvnostních špiček uzavřenou podstatnou část pokladen, a tím rychle vytvořit něco, co zná dnešní mládež už jen z historických dokumentů: dlouhé fronty. Ano, život se bez čekání a více či méně vítaných odkazů na minulost bohužel neobejde. A dokonce i pokladní v Albertu už prý měsíčně něco stojí.

Níkoli na minuty, ale na léta se počítalo čekání na ulky v českých lesích. Přínejmenším profesní orgasmus zoologů před pár lety po zhlédnutí prvních fotek šelem z fotopastí střídá tvrdá ekonomicko-lidská realita. Její zatím poslední kapitolou je 29 mrtvých ovcí na Prachaticku. Nový fetiš zoologů se jmenuje šakal. Jaké jsou formy jeho kratochvilí, ukáže čas.

Podstatně kratší naopak může být čekání na první milion. Tedy alespoň pro ty z Čechů disponujících mysliveckou kamizolou, řádně vycíděnou flintou a profesi navzdory netřesoucíma se rukama. Česko má totiž svou první reálnou alternativu k dějinnému Klondiku. Je jím oblast prakticky celé Moravy a milion od státu získá každý myslivec, který v regionu vystřelí tisícovku divočáků. Nakolik připomene Morava po zavedení nucené správy myslivců nad územím v příštích týdnech syrská bojiště, je zatím nejasné.

Protagonisté dne

Petr TICHÝ

OBCHODNÍ ŘEDITEL RETIE

Pardubická firma získala armádní zakázku a bude se podílet na výrobě a opravách izraelského radarového systému.

str. 2

Daniel SCHULMAN

VÝKONNÝ ŘEDITEL PAYPAL

Firmě se pod jeho vedením podařilo expandovat do retailové sféry, bude vydávat vlastní platební karty ve spolupráci s Visou.

str. 8

Alexandr ZACHARČENKO

VŮDCE SEPARATISTŮ

Povstalci z Doněcka vyhlásili takzvané Malorusko jako nástupnický stát Ukrajině. Jejich plán však nepodporují ani povstalci z Luhanska.

str. 10

Foto Archiv EIS

RADAR PRO ARMÁDU. Dohoda o dodávce izraelských radarů pro českou armádu je před podpisem. Poslední detaily se vyladují i na smlouvách s českými firmami, které se budou podílet na jejich výrobě a servisu.

Z oprav radarů budou mít firmy stovky milionů

■ Ministerstvo obrany ladí detaily smluv s Izraelem. Finišují i jednání mezi výrobcem radarů a pardubickou Retií. Ta dodá klíčové součástky a zajistí kompletní servis.

Pavel Otto

Více než půl roku od rozhodnutí vybrat pro českou armádu izraelské 3D radary se blíží podpis smluv mezi oběma zeměmi a zapojenými firmami. Na české straně je to Retia, na izraelské Elta Systems. Pardubický výrobce elektroniky se bude podílet na výrobě klíčových komponent a také na opravách osmi souprav ELM 2084 z obranného konceptu Iron Dome. Samotné radary mají stát 3,6 miliardy korun, další dvě miliardy pak servis po dobu dvaceti let.

Tricetiprocentní podíl na výrobě má pro český průmysl vygenerovat zakázka za 1,2 miliardy. „A ze servisu, který zajis-

tíme ze čtyřiceti procent, máme získat asi pět až šest desítek milionů ročně,“ odhadl obchodní ředitel Retie Petr Tichý. Doplnil, že opravárenské středisko má vzniknout v pardubickém sídle firmy.

Technické podrobnosti obchodu jsou podle Tichého už dojednané. „Právníci jen dolaďují formulace,“ dodal. Podobně jako ministerstvo obrany odhaduje, že smlouvy by mohly být podepsány koncem srpna.

Retia už dříve uzavřela s Izraelci memorandum o spolupráci. Podle něj má mít třetinový podíl na výrobě nejen osmi radarů, ale případně i dalších, které by si objednaly země ze střední či vý-

chodní Evropy. V úvahu připadá Slovensko nebo Maďarsko.

V Pardubicích vyrobí anténní TR moduly, což jsou jejich klíčové komponenty. Opravovat pak bude kompletně celé radary. „Pokud zajistíme požadovanou kvalitu a budeme konkurenceschopní, není důvod, aby od nás Elta neodebírala moduly ve větším množství,“ podotkl Tichý.

Kromě Retie a dalších stejně zaměřených českých firem má na zakázce profitovat i kopřivnická Tatra Trucks s dodávkou osmi podvozků. Tato platforma je u těžkých vozidel v armádě nejrozšířenější, takže by podle dostupných informací měla dostat přednost.

Ruské radary už přesluhují přes dvacet let

Nové 3D radary mají nahradit ruské P-37, jejichž životnost je v současnosti až trojnásobně překročena. „Retia poprvé prodlužovala jejich životnost v roce 1993, od té doby se je snažíme udržet v chodu. Už je to opravdu hodně těžké,“ uvedl obchodní ředitel firmy Petr Tichý. Zpoždění náhrady ruských zařízení zavinilo i ministerstvo obrany. Rámcový záměr zakázky na moderní radary byl schválen v únoru 2012. Jednou z variant byla společná výroba pod hlavičkou Retie v rámci visegrádské skupiny. Firma tehdy státu nabízela složení stomilionové záruky.

V létě se rozhodne, jak rychle porostou platy státních zaměstnanců

■ Nízké platy už zaměstnancům státu nestačí. Přidávat se bude, komu, kdy a o kolik se rozhodne přes léto. Ministr financí chce šetřit, rezort práce navrhuje tři možné varianty růstu platů a je ochotný přistoupit na kompromis.

Jana Havligerová

Velkorysé plány exministra financí Andreje Babiše nejspíš vezmou zasvě. Jeho nástupce Ivana Pilného ale kvůli nim čeká horké léto. Řeč je o platech ve veřejné sféře, jednom ze závazných vládních výdajů. Zatímco Babiš slíbil, že stát

sumu určenou na platy napřesrok navýší o 21,8 miliardy korun. Pilný by rád ušetřil.

Šéfka ministerstva práce a sociálních věcí Michaela Marksová, která s obtížemi počítá, pro jistotu připravila tři varianty možného růstu platů, jednu z nich označuje za kompromis. Shoda mezi rezorty zatím neexistuje ani na jednom z návrhů.

Připravené verze se liší jak v základních parametrech, tak také v tom, o kolik a kdy by se měly platy ve veřejné sféře zvyšovat. Růst by se podle nich měl pohybovat mezi osmi až třinácti procenty,

a to buď od listopadu, nebo až od ledna příštího roku. Na listopadové přilepšení by rezort financí musel najít peníze už v letošním rozpočtu, největší finanční zátěž by ale čekala státní pokladnu napřesrok.

Kompromisní varianta, v jejíž schválení doufá Marksová, počítá s tím, že od letošního listopadu by se o osm procent zvedly platy učitelů, pracovníků radnic a magistrátů a také lidem ve státní službě. Poslední skupiny by se dalšího navýšení dočkaly v lednu, platy by jim vzrostly o třináct procent. Nový rok by s novým

platovým výměrem mohli oslavit také lékaři a sestry či pracovníci v kultuře. Nárůst by byl osmiprocentní. Tato varianta by letos stála stát 1,5 miliardy, samosprávy by musely vydat zhruba 335 milionů korun. V roce 2018 by musel státní rozpočet vydat necelých osmnáct miliard.

Finančně náročnější varianta kalkuluje s růstem platů pro učitele, pracovníky samospráv a lidi ve státní službě o jedenáct procent od letošního listopadu. Lékaři, sestry, nepedagogičtí pracovníci, lidé v kultuře a technické a administrativní síly by si pak od ledna polepšili o osm procent. Celkové náklady letos a příští rok by představovaly téměř 25 miliard. Definitivně jasno by mělo být na začátku září.

Exministr Babiš slíbil, že stát sumu určenou na platy napřesrok navýší o

21,8
miliardy korun.

Webová byrokracie míří do Senátu

Michal Tomeš

Zástupci horní komory parlamentu budou dnes hlasovat o přijetí zákona o elektronické identifikaci. Ten navazuje na již dříve schválené čipové občanské průkazy, které příští rok nahradí stávající legitimaci.

Návrh zákona si klade za cíl zjednodušit byrokracii a přesunout komunikaci mezi státní správou a občany na internet. Na Portálu občana vznikne elektronická identita občanů, skrze kterou si budou moci žádat

například o výpisy z katastru nemovitostí nebo trestního rejstříku. V brzké budoucnosti bude také možné skrze webovou platformu provádět různé transakce, například zaplatit za odvoz odpadu.

Náklady se mají pohybovat ve výši jednotek milionů korun, také proto, že stát již má potřebnou infrastrukturu z minulých let. Ministerstvo vnitra, které program takzvaného e-governmentu vypracovalo, nepředpokládá, že by Senát zákon zamítl.

Pozitivně se k návrhu zákona stavějí také Piráti, kteří dlouhodobě zdůrazňují potřebu zjednodušení státní správy. „Zákon podporujeme, výhrady však máme k jeho pozdnímu schválení a pozdnímu zveřejnění klíčových vyhlášek,“ říká pražský zastupitel za Piráty Ondřej Profant. Podle něj je stav současného e-governmentu v katastrofickém stavu.

Náklady se mají pohybovat ve výši jednotek milionů korun díky tomu, že stát již má potřebnou infrastrukturu z minulých let.

265006/274

INZERCE

NOVÝ SPECIÁL REFLEXU

Tajemství Barrandova

Velký příběh českého filmu 1933–2017

- **Havlův Barrandov:** večírek, který skončil příliš brzy
- **Slavná komedie na odpis:** Neznámý příběh Vesničky mé střediskové
- **Pohled do zákulisí:** Když v Praze natáčí Hollywood

WWW.REFLEX.CZ

Praha začíná hledat partnera pro stavbu trasy metra D

■ S výkupem pozemků nutných k budování nové trasy metra má městu pomoci soukromý partner, schválili včera radní.

Jiří Frydlewicz

Dopravní podnik chce vytvořit společnou firmu se soukromým investorem. Spolu se budou podílet na výstavbě metra trasy D. Řešit mají i rozvoj okolí nových stanic. Společný podnik má mít formu akciové společnosti, investor bude vlastnit 51 procent akcií. Dopravní podnik hlavního města Prahy zbylých 49. Firma se má podílet na rozvoji všech plánovaných stanic.

ZMĚNA V PŘÍSTUPU. Soukromý investor se má podílet na výstavbě metra D i na rozvoji okolí nových stanic.

„Zapojení soukromého sektoru se vysloveně nabízí, protože finanční zátěž jednak neponese město samotné, ale zároveň získáme partnera se zkušenostmi, který navíc bude

moci v některých případech postupovat rychleji než město,“ řekla primátorka Adriana Krnáčová.

Podnik má usnadnit hlavně výkup chybějících pozemků.

Nebude svázán předpisy, které městu a DPP zakazují vykupovat pozemky za vyšší než odhadní cenu.

Samotná výstavba je nyní rozdělena do dvou fází. Ve fázi číslo jedna bude hlavním bodem výstavba úseku Pankrác – Olbrachtova. Celkové náklady na první fázi výstavby činí 11,3 miliardy korun a realizace tohoto úseku je stanovena na 72 měsíců. Druhou fází pak bude dostavba dalších stanic na plánované trase od budoucí stanice Olbrachtova až po Depo Písnice a vlakové depo Písnice. Studie odhadly stavbu této fáze na 66 měsíců.

Stavba nové trasy by měla začít v roce 2019. Celkové náklady na zbudování nové trasy metra se pohybují okolo padesáti miliard korun.

Radní omezili vjezd kamionů

Praha zakáže nákladním autům nad 12 metrů délky sjíždět z Pražského okruhu do města. Radní zároveň schválili zákaz vjezdu kamionů na Jižní a Štěrboholskou spojkou a Spořilovskou, které v současnosti nahrazují nedokončenou jihovýchodní část okruhu. Vedení města se zvolenou nejtvrděší variantou zákazu postavilo proti stanovisku ministerstva dopravy a dalších státních institucí. Ministerstvo dopravy považuje krok města za nerozum, který může vést k dopravnímu kolapsu. „Věříme, že v rámci řízení úřadem tato varianta neprojde i kvůli nesouhlasnému stanovisku policie,“ uvedl mluvčí ministerstva Zdeněk Neusar. /čtk/ **NÁZORY str. 11**

266605/74

INZERCE

Po prázdninách vyjedou první nové vozy z areálu společnosti Avia

Automobilka Avia se přestěhovala z Prahy do Přelouče a chystá spuštění výroby nových vozů. Jedna z nejstarších českých značek tak bude psát další kapitoly své dlouhé a výjimečné historie.

Po náročném stěhování výrobní linky a zázemí z pražských Letňan do Přelouče automobilka Avia plánuje spuštění výroby na září tohoto roku. Avii našla svůj domov v přeloučském průmyslovém areálu holdingu Czechoslovak Group (CSG), do jehož struktury od minulého roku patří. Není jisté bez zajímavosti, že v těchto prostorách existuje tradice výroby a oprav nákladních vozidel již z doby první republiky, Avia tak má na co navazovat. A nejen to, už v minulosti Avia spolupracovala na speciálních úpravách svých vozidel se společností Excalibur Army (jež je také součástí CSG), která je prováděla právě v přeloučském areálu.

Nové avie Avie se budou kompletně montovat v přeloučských prostorách automobilky, a to včetně variant s pohonem všech kol. Z počátku půjde o vozy s krátkou kabinou, do kterých se budou montovat pohonné jednotky Cummins specifikace Euro 6, přičemž v nabídce budou hned tři výkonnostní provedení. Už v prvním čtvrtletí příštího roku například přijde do výroby i prodloužená čtyřdveřová kabina. Avia bude produkovat vozy střední hmotnostní kategorie (do 12 t), a tím vhodně naváže na portfolio automobilky Tatra Trucks, která je s holdingem CSG propojena

prostřednictvím majitele Jaroslava Strnada. Tatra Trucks se specializuje především na těžké a speciální nákladní automobily, produkce Avie a Tatry se tak budou vhodně doplňovat.

Ve společnosti Avia v současnosti pracuje přibližně 70 lidí, dalších 20 až 30 ještě automobilka bude během následujících měsíců v souvislosti se spuštěním výroby přijímat. Bude potřebovat především techniky na montážní linku, dále pak technology a také pracovníky pro vnitřní logistiku (sklad, expedice atd.). „Výroba vozidel v naší společnosti nebude masovou záležitostí, jako je tomu například u producentů osobních vozů. Proto také pracovníci na naší montážní lince budou provádět poměrně komplexní výrobní činnosti, což vyžaduje schopné a flexibilní zaměstnance,“ řekl ředitel Avie Ivan Fišák. V Avii navíc plánují, že by se počet zaměstnanců měl navyšovat společně s růstem objemu výroby.

Tradiční značka s dlouhou historií opět v českých rukách

V minulém roce, po předchozích třech letech nejistoty, koupil automobilku Avia holding CSG, který ji tak zachránil před neslavným koncem. Pod křídly CSG firmu Avia nyní čeká úplné znovuzrození, a měla by následovat kopřivnickou Tatra, jejíž produkce i ekonomické výsledky rok od roku rostou. Avia jako jedna z nejstarších českých strojírenských firem začala psát svou historii v roce 1919, kdy ji založili konstruktéři

Pavel Beneš a Václav Malý, ke kterým se záhy přidali ještě Miroslav Hajn a J. F. Koch. Během 20. let se Avia stala zavedenou leteckou továrnou, na jejich konci přešla pod křídla koncernu Škoda a od roku 1931 firma působila v pražských Letňanech.

K letecké výrobě těsně po skončení 2. světové války přibyla i výroba nákladních vozidel. Přelomovým pro budoucnost firmy byl podpis licenční smlouvy s francouzským Renaultem na výrobu modelů SG4 Super Galion a SG2 Super Goelette v roce 1967. Vznikly tak nákladní automobily Avia řady A, jež se staly na dlouhou dobu páteřním produktem automobilky. V roce 1995 automobilku Avia převzala korejská korporace Daewoo, po jejím krachu ji v roce 2006 koupila indická společnost Ashok Leyland Motors. Ta v roce 2013 výrobu v letňanském závodu Avia ukončila, Ioni však tradiční českou firmu koupil český holding CSG a začala nová éra její existence.

Za zlanáření nového kolegy dostane zaměstnanec i sto tisíc

■ Chronický nedostatek pracovníků vede firmy k vypisování odměn za získávání nových lidí.

Jaroslav Bukovský

Zaměstnanci stále častěji suplují úlohu personalistů. Motivují je k tomu zaměstnavatelé, kteří je za vhodný tip na nového kolegu neváhají honorovat až šestimístnou sumou. Praktika ještě nedávno vlastní jen vybraným oborům se letos stává masovým jevem napříč profesemi a růstovou nutností pro zhruba dvě třetiny výrobních firem. Důvodem je extrémní nedostatek lidí na trhu práce. České firmy tak nabírají až třetinu lidí.

Pomocí odměn za tip na nového pracovníka nabírají firmy v Česku až **třetinu** všech lidí.

„Odměny za doporučení se u nás už staly standardem, jejich výše se liší v závislosti na pozici, ale řádově jde o desetitisíce,“ uvádí šéf metalurgické firmy Boltjes Group Ivor Poprach. Típařský byznys se zdaleka netýká jen pozic náročných na vzdělání či praxi.

„Bonus vyplácíme v našich nejproblematičtějších výrobních, a to ve výrobě velkoobjemových vaků, kde máme největší problémy s pracovníky,“ uvádí ekonomická šéfka textilky Juta Marie Čermáková. Odměny vyplácí textilka Grund, ale třeba i poradenská společnost PwC. Základní podmínkou je, že nový pracovník přinejmenším přečká zkušební dobu. „Nejde o nový zdroj kandidátů, ale v poslední době získal na významu,“ říká personalistka

KPMG Petra Kasarda. Schopnost firem najít vhodné lidi inzercí totiž podstatně klesla a velcí hráči hledající stovky lidí se už bez plateb za nově příchozí neobejdou.

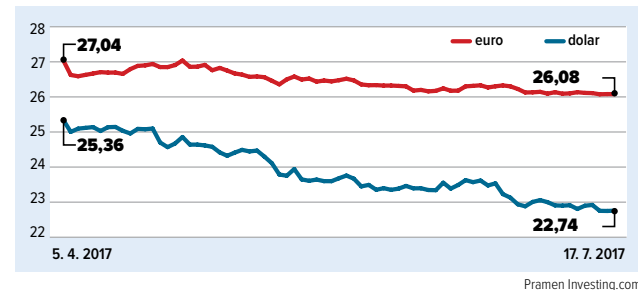
„U dělnických pozic není výjimkou desetitisícová odměna. U kvalifikovaných pozic to ale může být padesát až sto tisíc. Firmy tak obsazují deset až třicet procent pozic,“ říká expert personální agentury ManpowerGroup Jiří Halbrštát.

Výhodou náborem touto formou jsou v důsledku nižší náklady, nevýhodou může být samotný výsledek. „Ze zkušeností známých to vedlo ke spekulacím zprostředkovatelů a roztržkám mezi nimi, stejně tak se zvýšila zaměstnanecká fluktuace,“ uvádí šéf strojírenské firmy Atas elektromotory Otto Daněk.

Nezaměstnanost v Česku v červnu dosáhla pouhých čtyř procent, což byla nejnižší červnová hodnota od roku 1998.

Koruna je volná, zlevnily nákupy

Vývoj kurzu koruny po skončení intervencí

Arsen Lazarevič

Jakmile centrální banka ukončila své intervence, koruna postupně posilovala, což se projevilo i na cenách zboží v internetových obchodech. Některé e-shopy uvádějí pád cen u vybraných výrobků dokonce až o pětinu.

„U vybraných produktů evidujeme pokles průměrné prodejní ceny za celý měsíc před a po ukončení intervencí o více než dvacet procent,“ tvrdí produktový manažer Kasa.cz Petr Štursa. Dodává ale, že z více než padesáti procent vstupují do rozdílů akčních koncových cen také dohodnuté množstevní slevy s výrobcem, snižování skladových zásob u výrobců a prodejců, doprodeje výrobku při nahrazování novou produktovou řadou nebo marketingové akce.

Nižší ceny nejprodávajícího zboží potvrzuje obchodní řetězec se spotřební elektronikou Euronics. „Většinu zboží nakupujeme s výhodnějším kurzem než před ukončením intervencí,“ vysvětluje jeho mluvčí Lenka Mastková. „Například u praček se sušičkou klesla cena o téměř dvanáct procent,“ dodává.

On-line obchody vysvětlují zlevňování zboží především posilováním tuzemské měny vůči dolaru, za který se převážně nakupuje spotřební elektronika v zahraničí. Domácí měna po skončení intervencí posilovala vůči dolaru z 25 korun až ke 22,5 koruny za dolar. Koruna ale vůči společné měně posílila méně, a to z 27 na současných téměř 26 korun.

Podle analytiků ale zlevnění nebylo tak významné, jak uvádějí e-shopy. „Na rychloobrátkovém zboží v on-line obchodech nastalo mírné zlevnění zhruba o tři procenta, ale běžné prodejny čekají až na doprodání zásob. Navíc část z poklesu nákupní ceny zboží v zahraničí skončí v maržích prodejců,“ vysvětluje hlavní analytička Raiffeisenbank Helena Horská.

Někteří analytici podotýkají, že by výraznější zlevňování mohlo obecně nastat v dalších měsících. „Kurz bude dlouhodobě působit jako deflazní faktor tlačící na zlevňování zboží,“ připomíná David Marek, analytik společnosti Deloitte. **NÁZORY str. 11**

KOMPLETNÍ LONDÝN

LETIŠTĚ V RUZYNI bude mít od konce října spojení se všemi šesti mezinárodními letišti v Londýně. Lety mezi Prahou a letištěm London City zahájí aerolinky BA CityFlyer, které jsou dceřinou firmou British Airways. Dosud spoje z české metropole létaly na londýnská letiště Heathrow, Gatwick, Stansted, Luton a Southend.

Analytici: Česká měna dál posílí

Česká měna by podle mínění analytiků měla v dalších měsících posilovat. Překonání hranice 26 korun za euro je na spadnutí. Podle analytika společnosti Cyrrus Lukáše Kovandy by domácí měna měla vůči dolaru ve čtvrtém čtvrtletí posílit dokonce ještě výrazněji – až ke 22 korunám za dolar. Také poté by měla dále postupně přidávat. „Pro příští rok počítáme s pásmem mezi 21,4 a 22,0 koruny za dolar,“ uvádí. Výrazným faktorem, který podle analytiků podpoří růst domácí měny, bude zvyšování sazeb ze strany České národní banky. To by mělo nastat nejpravděpodobněji letos v srpnu, nejpozději pak v září.

Kapsch pohnal mýto k bezpečnostnímu úřadu

■ Firma si stěžuje na ministerstvo dopravy, že šíří citlivé informace o mýtném systému.

Jan Šindelář

Velký mýtný tendr dospěl už v kvalifikačním kole k prvnímu administrativnímu zádrhelu. Společnost Kapsch jako dosavadní provozovatel mýtného systému se obrátila se stížností na Národní bezpečnostní úřad. Stěžuje si na ministerstvo dopravy, které podle ní nekontrolované a v rozporu s loňskou dohodou šíří citlivé informace o mýtném systému.

Ministerstvo zájemcům o kvalifikaci v soutěži vydává v elektronické podobě tisíce

stran technické dokumentace. „Ty popisují do detailu stavbu systému, jeho vnitřnosti a způsob provozování.

Jsou tam citlivá data o firmách, citlivá data personálního charakteru a citlivá data o pohybu vozidel, je tam bankovní subsystém s peněžními transfery,“ vyjmenoval ředitel Kapsche Karel Feix.

Společnost se rovněž obrátila na Úřad pro ochranu osobních údajů a zvažuje soudní žalobu. Municí pro soud mají být také případné verdikty obou úřadů.

Feix argumentuje smluvním dodatkem z loňska, který podle něj zaručuje, že se ke zmíněným informacím dostanou jen kvalifikované firmy, které podepíší mlčenlivost a s údaji se pak seznámí v chráněné místnosti. Jenže tohle ministerstvo odmítá. Rezort se podle mluvčího Zdeňka Neusara porušení dohody nedopustil, citlivé informace nevydává a zájemcům rozdává jen data, která jsou v jeho majetku.

„My jsme s Kapschem podepsali dodatek a ten definuje, že můžeme data, která

jsou ve vlastnictví státu, dávat účastníkům soutěže,“ uvedl už dříve ministr Dan Ťok. Podle Kapsche je to ale bezpečnostní riziko, zvláště v době silných kybernetických útoků. Právě možné porušení zákona o kybernetické bezpečnosti nyní NBÚ zkoumá.

Jeho zástupce Radek Holý označil podání Kapsche za obsáhlé, přílohou je navíc kompletní dokumentace k tendru. „Věc má dvě roviny: v první plnění povinností v oblasti hlášení kybernetického bezpečnostního incidentu, ve druhé podezření z porušení povinností v oblasti vedení a provádění bezpečnostních opatření podle zákona o kybernetické bezpečnosti,“ doplnil Holý.

O případné vině ministerstva zatím není rozhodnuto.

Smluvní dodatek z loňska podle Kapsche zaručuje, že citlivé informace dostanou do rukou jen kvalifikované firmy.

Krátce

Penta prodala Číňanům dům vedle Florentina

Skupina Penta Investments prodala zrekonstruovanou budovu v pražské ulici Na Poříčí 30 v sousedství administrativního centra Florentinum čínské CEFC za více než 650 milionů korun. Tatáž společnost v loňském roce koupila od Penty v centru hlavního města i Florentinum za 7,7 miliardy korun.

Roaming zlevnil, Češi volají výrazně více

Poté co mobilní operátoři v Evropské unii museli od poloviny letošního června snížit ceny roamingu na úroveň vnitrostátních tarifů, telefonují čeští občané zhruba třikrát více než v loňském roce a stahují až šestkrát více objemu dat. Vzrostl také telefonní provoz cizinců v Česku. Vyplyvá to z informací mobilních operátorů. /čtk/

Po vstupu Mallu se v Košíku dál mění podíly

■ Z internetového prodejce potravin Košík.cz odchází dva jeho dosavadní investoři. Zakladatel elektronického obchodu se stane polovičním vlastníkem.

Tím, že polovinu e-shopu s potravinami Košík.cz koupila skupina Mall, neskončily v internetovém supermarketu majetkové změny. Tykají se zbylých padesáti procent, o která se dělili dosavadní akcionáři – tedy zakladatel a šéf Košíku Jakub Šulta, někdejší vlastní

ník prodejce autodílů Auto Kelly Josef Koller a miliardář z byznysu kolem domácích zvířat Pavel Bouška. Šulta se

teď oba společníky rozhodl vyplatit.

„Hledali jsme ideální variantu dalšího rozvoje, která nám otevře prostor také pro případný vstup nových akcionářů v budoucnosti,“ řekl deníku E15 Šulta, ale hodnotu transakce nekomentoval.

Josef Koller byl jeden čas s polovičním podílem dokonce hlavním investorem Košíku. Pavel Bouška získal minoritu loni na podzim.

Po dokončení akvizice Košíku má Mall Group v e-shopu držet i manažerskou kontrolu s podporou dosavadních partnerů, tedy miliardářů Daniela Křetínského, Patrika Tkáče a skupiny PPF. Ředitelem i jednatelem spojené firmy bude nadále Jakub Šulta.

Šéf Košíku Šulta odkupuje od společníků jejich podíly, aby získal

50%
podíl ve firmě.

OTEK ZAKLADATEL. Jakub Šulta, který byl u zrodu e-shopu Košík.cz, v něm bude mít polovinu.

Pro skupinu Mall byl Košík dobrým akvizičním cílem. Firma už dokáže zásobovat přes šedesát

procent tuzemského obyvatelstva. Ve spojení s projektem Kolonial.cz, který již v rámci Mall Group funguje,

má nové uskupení ambici stát se lídrem trhu. Tomu vévodí konkurenční projekt Rohlík.cz. /dnv/

České konopí bude, ale dražší

■ Třetí pokus o nalezení dodavatele českého konopí vyznívá jasně – tak levné jako dříve nebude.

Adéla Čabanová

O novou smlouvu na dodávku léčebného konopí má zájem pěstitel Elkoplast Slušovice, který v minulosti dodal i historicky jedinou várku českého léčebného konopí. Je také jediným zájemcem ve veřejné zakázce, kterou vypsal Státní ústav pro kontrolu léčiv.

České léčebné konopí není v lékárnách od února. Nedávno dorazilo léčebné konopí z dovozu, jehož cena je kolem

tří set korun za gram. Pokud se podaří uzavřít novou smlouvu, může být české konopí v lékárnách zhruba za čtyři měsíce. „Snažíme se provést vyhodnocení podané nabídky co možná nejdříve s ohledem na aktuální omezenou dostupnost léčebného konopí,“ uvedla mluvčí Státního ústavu pro kontrolu léčiv Lucie Přinesdomová.

Jednou z hlavních výhod českého konopí proti dovozovému má být nižší cena. Firma Elkoplast podle první smlouvy dodávala

konopí za 68 korun bez DPH za gram. Pořizovací cena pro pacienty se pak pohybovala kolem sta korun. V novém tendru ale už tak nízkou

Elkoplast
oproti první
dodávce zvýšil cenu
ze 68 korun za gram
léčebného konopí na

139
korun za gram.

cenu nenabídla. Podle souhrnu údajů o účastníku zakázky je nabídnutá cena 139 korun bez DPH. Ladislav Krajča z firmy Elkoplast Slušovice k vyšší ceně uvádí, že rostou náklady. Předpokládána cena

konopí, jak ji SÚKL uvedl v zadávací dokumentaci, činí 6,36 milionu korun bez DPH. Nabídka Elkoplastu vychází na 5,56 milionu korun.

První smlouva nedopadla pro Elkoplast dobře. Místo 41 kilogramů převzal Státní ústav pro kontrolu léčiv jen první várku jedenácti kilogramů konopí. Následně měl Elkoplast problém s dodáním požadovaného certifikátu a do vypršení smlouvy nestihl další dodávku. Firma proto zvažuje soudní cestu. Myslí si, že průtahy nezpůsobila a podmínky splnila. „Mají to právníci, je to otevřené,“ řekl Krajča.

Loni v říjnu a následně letos v lednu se konaly dvě soutěže na dodávku českého léčebného konopí, ale bezvýsledně. Podle potenciálních dodavatelů byly podmínky tendru nevhodné. V nynější soutěži se změnilo.

Odborná skupina svolaná Národním protidrogovým koordinátorem Jindřichem Vobořilem hledá způsoby, jak by mohlo být léčebné konopí dostupnější. Mnozí pacienti potřebují padesát gramů konopí měsíčně či více. To je pro dlouhodobě nemocné příliš drahé.

Prodej léčebného konopí umožnil zákon z roku 2013. V lednu 2017 bylo vydáno na 49 receptů celkem 830 gramů léčebného konopí. Ředitel lékového ústavu Zdeněk Blahuta před zahájením prodeje českého konopí očekával, že si léčebné konopí budou vyzevdat dvě stovky pacientů za měsíc. Podle propagátorů konopí by z něj mohlo těžit ještě více pacientů.

Nebraňte nám konkurovat, hájí se privátní dopravci

■ Soukromníci dostanou licenci, jen když nebudou kopírovat spoje veřejné dopravy. Navrhovanou změnu legislativy proto kritizují.

Jiří Liebreich

O novele silničního zákona se sice diskutuje hlavně kvůli jejímu dopadu na alternativní taxislužby, ale podstatně ovlivní i linkovou dopravu. Norma ministerstva dopravy, kterou minulý týden schválili poslanci a teď jde do Senátu, zpřísňuje komerčním dopravcům provozování spojů. Dopravní úřad může zamítnout vydání licence dopravci, který by chtěl jezdit v trase a čase již zavedené veřejné linky, čímž by snižoval její tržby. Podle soukromníků to může vést ke zneužívání zákona nebo také bránit rozvoji návazných dopravních služeb.

„Ustanovení může být velmi problematické a máme z něj obavy stejně jako ostatní autobusoví dopravci. Mohlo by být snadno zneužitelné. Umožnilo by to například

nevdat licenci na jakýkoli autobusový spoj mezi Prahou a Brnem, protože tam po kolejích jezdí vlaky v závazku veřejné dopravy,“ uvedl Daniel Adamka, prezident Asociace středočeských dopravců a speditérů a generální ředitel společnosti Arriva. „Totéž by se mohlo stát mezi Brnem a Olomoucí,

Licenci nemusí
dostat dopravce,
který by chtěl jezdit
v trase a čase již
zavedené veřejné
linky, čímž by
snižoval její tržby.

Pískem a Českými Budějovicemi a na desítkách, snad i stovkách dalších linek. Věřím, že nikdo nebude chtít úspěšné dálkové autobusy likvidovat, ale zákonnou oporu by pro to měl,“ dodal.

Podobně nahlíží na znění novely, která postihne hlavně autobusové a železniční dopravce, Leo Express. „Je to

nehospodárné a nešťastné řešení, které brání rozvoji skutečně návazných dopravních služeb,“ uvedla mluvčí Kateřina Veitová.

V některých krajích už dnes podléhají omezením autobusy RegioJet. „Je to právě kvůli možnému souběhu s krajem objednanou regionální veřejnou dopravou. Proto máme na některých linkách omezení a vyloučení přepravy cestujících,“ vysvětlil mluvčí Aleš Ondrůj. Nepředpokládá ale, že by změna podniku způsobila vážné potíže.

„Novela nastavuje podrobnější podmínky pro posuzování souběhu komerční a dotované dopravy. Cílem je ochrana vynaložených veřejných prostředků i zjednodušení licenčního řízení. Existence dotované dopravy mezi určitými místy nemusí nutně znamenat, že po stejné trase nemůže jezdit komerční spoj,“ uvedl Vojtěch Budinský z ministerstva dopravy. „U místní dopravy lze připustit, že na některých frekventovaných trasách by mohli soukromí dopravci zajistit dopravu za nižší jízdné,“ dodal.

PODVOVNÍ KOMBajn

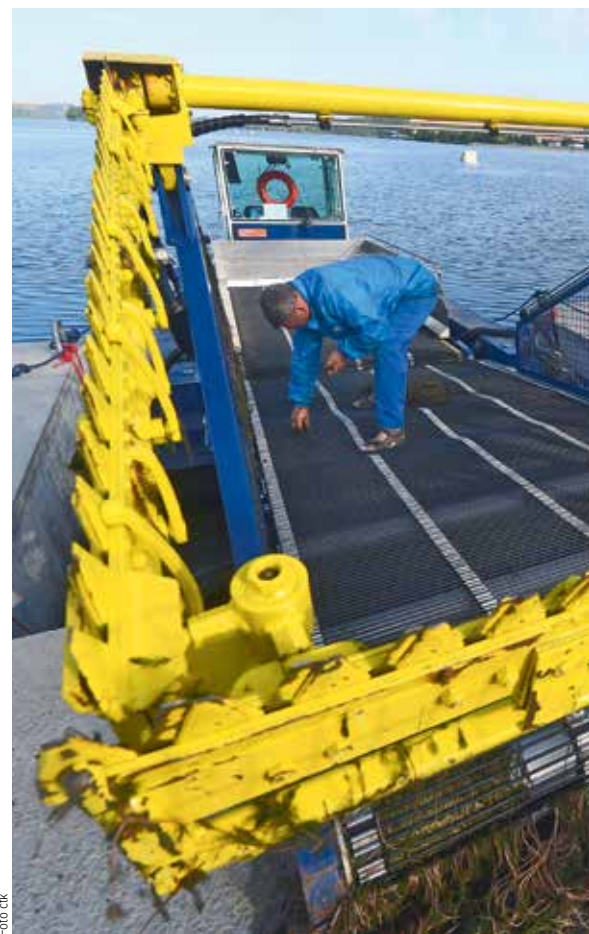

Foto: cik

V HLUČÍNSKÉM JEZEŘE na Opavsku od konce června kosí podvodní rostliny v hloubce 1,8 metru speciální kombajn. Vodní travina se loni neočekávaně rozšířila a znepříjemňovala koupání i sportovní využití jezera. Město Hlučín pořídilo zařízení včetně ročního provozu za šest milionů korun.

PayPal zamířil na retailový trh

■ Zákazníci budou moci nově platit v obchodech přes svůj účet u PayPal.

Společnosti PayPal a Visa uzavřely dohodu o spolupráci při poskytování platebních služeb na evropském kontinentu.

PayPal, která již bankovní licenci v Evropě má, bude moci nabízet debetní karty Visa s označením PayPal. Informoval o tom list Financial Times. Vydavatele platebních karet už delší dobu

tlačí konkurenci systému PayPal, jehož uživatelé mohou na internetu provádět platby přímo z bankovních účtů a bez použití platebních karet. Společnost PayPal, která svou bankovní licenci dosud využívala jen k pokladním službám, tak výrazně vkročila na retailový trh.

V některých zemích, například v Itálii, PayPal už dnes nabízí předplacené karty MasterCard a debetní karty nabízí ve Spojených státech. Díky dohodě se společností Visa budou mít

uživatelé služby PayPal přístup k bezkontaktním platebním terminálům u obchodníků po celé Evropě. To znamená, že zákazníci budou moci v kamenných obchodech platit přes svůj účet u PayPal i prostřednictvím mobilní aplikace.

PayPal je globální platební platforma dostupná lidem na více než 200 trzích. Zákazníkům umožňuje zasílat a přijímat platby ve více než sto měnách, vybírat hotovost v 56 a na účtech PayPal držet peníze v pětadvaceti měnách. /čtk/

Samsung většinu výbušného Galaxy Note 7 zrecykluje

S cílem minimalizovat dopad na životní prostředí jihokorejský výrobce elektroniky Samsung Electronics hodlá recyklovat 152 tun vzácných kovů z chytrých telefonů Galaxy Note 7, které musel loni stáhnout z trhu kvůli problémům s bateriemi.

Samsung hodlá opětovně použít kamerové moduly, čipy, displeje a podobné komponenty jako náhradní díly do opravených přístrojů. Kobalt, měď, zlato a stříbro, které už využít nelze, bude recyklovat.

Kvůli problémům se vznešením baterií musela fir-

ma firma vloni v říjnu zcela stáhnout z trhu modely telefonu Galaxy Note 7, což jí stálo přibližně 5,4 miliardy dolarů.

Modifikovanou verzi Note 7, kde součástky ze stažených telefonů využívá, Samsung uvedl na domácí trh počátkem července. /čtk/

KORUPCE VE ŠPANĚLSKU

Foto Reuters

ŠÉF FOTBALOVÉHO SVAZU Španělska Ángel María Villar byl zatčen společně se svým synem a dalšími fotbalovými funkcionáři. Policie je podezřívá z korupce, zpronevěry a podvodu. Kvůli vyšetřování policie provedla razii v sídle španělské fotbalové federace. Podle informací agentury AP vyšetřovatelé hledají informace o financování svazu.

Výsledky

Bank of America

Druhá největší banka v USA ve druhém čtvrtletí zvýšila čistý zisk meziročně o deset procent na 5,3 miliardy dolarů. Výsledky finančního ústavu byly podpořeny růstem příjmů z úroků, jenž kompenzoval pokles příjmů z obchodování na finančních trzích. Zisk na akcii se zvýšil na 46 centů ze 41 centů před rokem.

Ericsson

Švédský výrobce zařízení pro telekomunikační sítě se v letošním druhém čtvrtletí propadl do provozní ztráty 1,2 miliardy švédských korun (3,3 miliardy korun) po zisku 2,8 miliardy švédských korun před rokem. Cena akcií podniku po zveřejnění výsledkové zprávy klesla o více než osm procent.

Novartis

Švýcarská farmaceutická skupina zaznamenala v prvním pololetí pokles čistého zisku meziročně o pět procent na 3,64 miliardy dolarů a prodeje o jedno procento na 23,78 miliardy dolarů. Firma předpokládá, že v příštím roce se její hospodaření vrátí k růstu.

Netflix

Americké internetové videoúčtovné přibylo ve druhém čtvrtletí 5,2 milionu předplatitelů. Příjmy se kalifornskému podniku ve čtvrtletí zvýšily o 32,3 procenta na 2,79 miliardy dolarů, čistý zisk meziročně vzrostl na 65,6 milionu dolarů.

Harley-Davidson

Americkému výrobcu motocyklů v letošním druhém čtvrtletí klesl čistý zisk meziročně o 7,7 procenta na zhruba 259 milionů dolarů. Firma zároveň zhoršila odhad celoročních dodávek motocyklů prodejčům. Cena akcií podniku na výsledkovou zprávu reagovala výrazným poklesem. /čtk/

Kurzovní lístek ČNB

Platnost od 18. 7. 2017

Země	Množství	Kurz
Austrálie	1	17,906
Čína	1	3,345
Dánsko	1	3,507
EMU	1	26,080
Chorvatsko	1	3,517
Japonsko	100	20,146
Kanada	1	17,927
Maďarsko	100	8,518
Norsko	1	2,802
Polsko	1	6,206
Rusko	100	38,266
Švédsko	1	2,726
Švýcarsko	1	23,655
Turecko	1	6,400
USA	1	22,570
Velká Británie	1	29,378

Akcie na pražské burze

18. 7. 2017

Název	Kurz [Kč]	Změna
CETV	95,00	-1,04 %
ČEZ	401,20	0,30 %
Erste Bank	904,30	-0,88 %
Fortuna	138,00	-0,72 %
Kofola	429,00	-0,23 %
KB	952,90	1,37 %
Moneta	79,20	0,00 %
O2 CR	282,00	0,00 %
Pegas	1020,00	8,17 %
Philip Mor. ČR	15 305,00	-1,28 %
TMR	690,00	0,00 %
Unipetrol	300,00	1,66 %
VIG	668,40	-1,12 %
Celkový objem (v tisících korun)	553 930	

R2G Rohan Czech se snaží ovládnout textilku Pegas

■ Akcie na pražské burze reagovaly silným růstem, stojí historicky nejvíce.

Společnost R2G Rohan Czech nabídla malým akcionářům znojemské textilky Pegas Nonwovens, že od nich nakoupí akcie, jednu za 1010 korun. Podle Hospodářských novin za firmou stojí podnikatelé Oldřich Šlemr, Eduard Kučera a Pavel Baudiš. Ti aktuálně vlastní osm procent akcií po nakupech na volném trhu.

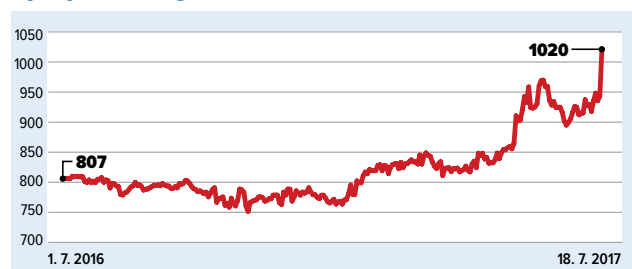
Vlastník největšího balíku akcií, lucemburský fond Wood Textiles Holding, však podle agentury Reuters o prodeji neuvažuje. V jeho držení je čtvrtina akcií. Textilka Pegas vyrábí netkané textilie

v závodě ve Znojmě a v Bučovicích, v Egyptě poblíž Káhiry a před několika dny podepsala smlouvu na nákup pozemku pro továrnu v JAR.

Po oznámení nabídky se cena jedné akcie dostala na 1017 korun. Současná cena je historicky nejvyšší. Nabídka platí měsíc, návrh musí ještě schválit ČNB. „Máme v úmyslu

stát se dlouhodobým akcionářem. R2G bude podporovat strategický růst společnosti a bude partnerem pro management společnosti pro uskutečnění růstové strategie,“ uvádí na svém webu R2G. Podle finančních analytiků zvolí akcionáři vyčkávací taktiku, cena akcií by mohla ještě nadále růst. /čtk/

Vývoj akcií Pegas Nonwovens

Pramen euoinvestor.com

Krátce

Ekvádor hodlá postupně zvyšovat těžbu ropy

Hospodářské potíže dohnaly člena OPEC Ekvádor k tomu, že přestane dodržovat dohodu členů organizace o snížení těžby ropy. Jihoamerický stát hodlá produkci postupně navyšovat. Ministr ropného průmyslu Carlos Pérez podotkl, že země dohodu kartelu dodržuje zhruba ze 60 procent a že její těžba se nyní pohybuje kolem 545 tisíc barelů denně.

Přírodní katastrofy v pololetí způsobily méně škod

Celková hodnota škod způsobených přírodními katastrofami v letošním prvním pololetí prudce klesla, a to na 41 miliard dolarů ze 111 miliard dolarů v první polovině loňského roku. Vyplývá to z dat německé zajišťovny Munich Re. Největší škody podle její zprávy způsobila série bouří ve Spojených státech.

Více E15.cz

IT v Evropě zaměstnává přes osm milionů lidí

V Evropské unii pracovalo v roce 2016 přes osm milionů lidí v oblasti informačních a komunikačních technologií (ICT). Podle evropského statistického úřadu Eurostat je to 3,7 procenta všech zaměstnaných. České firmy v průzkumu nejčastěji z celé EU uváděly (66 procent z nich), že mají problémy v tomto oboru zaplnit volná místa. Ze zmiňovaných přibližně 8,2 milionu lidí pracujících v ICT tvoří podle statistik mladí do 35 let 36,3 procenta. Stále jde navíc o výrazně mužskou skupinu. /čtk/

273381/P41

INZERCE

E15 meetings & business

Chcete vědět, jak se změní finance v internetové době?

FINTECH REVOLUCE II.

FINTECH REVOLUCE V ČESKU A VE STŘEDNÍ EVROPĚ

Generální partner **citi**

14. 9. 2017
NÁRODNÍ TECHNICKÁ KNIHOVNA

Registrujte se na www.e15.cz/events

Separatisté z Doněcku vyhlásili Malorusko

■ Takzvaný nástupnický stát Ukrajiny si nárokuje drtivou většinu ukrajinského území.

Martin Štokrán

Nový federální stát s názvem Malorusko vyhlásili separatisté ze samozvané Doněcké lidové republiky. Má být nástupcem Ukrajiny a zahrnout pod sebe devatenáct ze čtyřiařiceti jejích regionů. Podle politologů jde však spíše o hru se slovy než uskutečnitelný politický záměr.

Plán může počítat jen s omezenou podporou, druhá z dosud vyhlášených údajných lidových republik, Luhanská, označila projekt za pochybný. Mluvčí ukrajinského prezidenta Petra Porošenka v reakci na krok separatistů uvedl, že Ukrajina obnoví svrchovanost nad celým svým územím.

Podle ruského politologa Alexeje Česnakova je krok separatistů vzdálen realitě, protože se prý jedná spíše o dílo bloggerů a spisovatelů než o politiku. Politický geograf Michael Romancov ale dodává, že bezprostředně

Jak si separatisté představují svůj stát

Pramen: E15

po ohlášení státu Malorusko je těžké soudit, co se s ním bude dít dál. „Uvidíme, jak s ním bude nebo nebude operovat Kreml. Pokud se mu bude líbit, tak bude žít. Když se líbit nebude, zemře na úbytě,“ dodává.

Podle Romancova není zcela jasné, proč si Zacharčenko vybral právě název Malorusko. Nejspíš jde o příklad nového slovníku, kterým se doněcký vůdce snaží odůvodnit, co se děje, a dodat tomu zdání historické legitimacy, míní Romancov. „Podle mě se jedná o PR samozvaného

vůdce Zacharčenko. Ten si zkrátka vyhledal nějaký termín, který má nějakou historickou relevanci, ale ne pro ta místa, na nichž se teď bezprostředně nachází. To jsou věci, které se děly na různých místech například při dekolonizaci Afriky,“ připomíná Romancov.

Termín Malorusko v tomto kontextu se podle Romancova poprvé vynořil v okamžiku, kdy byla takzvaná levo březní Ukrajina připojena k ruskému carství. Jednalo se tehdy o první ruskou expanzi směrem na západ.

Sledujte E15.cz

HISTORICKÁ NÁVŠTĚVA. V novodobé historii je to poprvé, co vrcholný představitel Izraele přicestoval do Maďarska.

Maďarsko a Izrael se sblíží

Izraelský premiér Benjamin Netanjahu jako první vysoký představitel Izraele včera navštívil Maďarsko po pádu tamního komunistického režimu v roce 1989. V Budapešti jej přivítal premiér Viktor Orbán, který Netanjahuovi mimo jiné řekl, že se Maďarsko ve 20. století dopustilo zločinů na Židech, ale že v budoucnu už nebude antisemitismus nikdy tolerovat. „Maďarsko bude chránit všechny své občany,“ citovala agentura AP Orbána, který minulé kroky Maďarska vůči Židům označil za chyby a hříchy své země.

Během holokaustu v době druhé světové války bylo povražděno kolem půl milionu maďarských Židů.

Orbán po jednání prohlásil, že Netanjahuova návštěva otevírá novou kapitolu v bilaterálních vztazích a bude základem pro „spolupráci zaměřenou na budoucnost“. Za jednu z oblastí této spolupráce Orbán označil mimo jiné automobilový průmysl.

Netanjahua Orbán ujistil, že maďarská vláda stojí při židovském lidu. To jsou podle izraelského premiéra důležitá slova vzhledem k antisemitským tónům, které podle kritiků zazněly v nedávné billboardové kampani maďarské vlády zaměřené proti miliardáři a filantropovi Georgi Sorosovi a které znepokojily židovskou obec v Maďarsku. /čtk/

Více E15.cz

ISTANBUL POD VODOU

SILNÉ BOUŘE na západě Turecka včera způsobily bleskové záplavy, pod vodou se ocitly níže položené ulice Istanbulu. V tomto největším tureckém městě povodně vyvolaly dopravní chaos. Voda zaplavila mimo jiné několik stanic istanbulského metra, tunely, silnice a řadu budov. Strhla s sebou z ulic i několik aut.

Krátce

Letadlo Travel Servisu sjelo v Burgasu z dráhy

V bulharském černomořském městě Burgasu sjel včera ráno při opouštění přistávací dráhy mimo zpevněnou plochu letoun Airbus A320, který přiletěl z Brna. Podle dostupných informací nebyl nikdo zraněn. Letiště v Burgasu bylo po nehodě několik hodin uzavřeno.

Ministři: Aktivisté spolupracují na pašování lidí

Aktivisté, kteří pomáhají migrantům plujícími po Středozemním moři do Evropy, podle rakouského ministra vnitra přímo spolupracují s pašeráky lidí. Wolfgang Sobotka to uvedl v rozhovoru s deníkem Bild. Ke kritice organizací se poté přidal i jeho německý kolega Thomas de Maizière.

Chorvatští a černohorští hasiči dál čelí ohni

Hasiči v Chorvatsku a v Černé Hoře stále bojují s rozsáhlými lesními požáry na pobřeží. Dramatická situace zavládla v pondělí pozdě večer v bezprostřední blízkosti Splitu. Český konzul ve Splitu ČTK řekl, že žádný český občan neutrpěl újmu na zdraví ani na majetku. /čtk/

Tvář dne

„Je důležité, aby samozvaní evropští námořní zachránci nepomáhali s pašováním lidí a nespolupracovali s pašeráky,

řekl rakouský ministr vnitra Wolfgang Sobotka
str. 10

Foto profimedia.cz

Komentář

David Marek

Čtvrt roku po exitu je čas zvýšit sazby

Nečekaně začal, hladce skončil. Režim devizových intervencí ČNB, který měl za úkol držet kurz, zabránil deflaci a pomoci ekonomice, už čtvrt roku neběží. Vývoj po jeho ukončení byl možná až nečekaně klidný. Koruna si pozvolna posiluje, nepředvádí žádné dramatické skoky. Dokonce i média si vývoje české měny všimnou jen občas.

Během prvních tří měsíců po ukončení intervencí kurz lehce posílil. Hurá, sen kritiků intervencí se naplnil a skutečně budeme letos na dovolené o tři procenta bohatší.

Ale bez legrace. Na začátku intervenčního režimu nebyl problém, ke konci už ovšem ano. Přílišné otálení s jeho koncem nafouklo bublinu významně podhodnoceného reálného kurzu, čehož si všiml kdejaký investor, a kvůli tomu prudce akceleroval objem spekulací, a tedy i intervencí. Celý kurzový závazek měl být v čase posu-

nutý zhruba o rok – začátek i konec. Znáte to, po bitvě je každý generál.

Na hranici 26 korun za euro se kurz nejspíše nadlouho nezastaví. I po třech měsících od ukončení intervencí platí, že dosavadní umírněné posilování může být jen klidem před většími otřesy. Obrovský objem spekulativního kapitálu, který do České republiky v posledním roce přitek, tu stále je. Čeká na výraznější posílení, než se vydá do světa hledat jiné investiční příležitosti.

Obrovský objem spekulativního kapitálu, který do Česka přitek, tu stále je. A čeká.

V okamžiku, kdy se někdo odhodlá pozavírat některé z větších pozic, může se kurz dost citelně rozhoupat.

Dlouhodobý trend by ovšem měl být jasný. Existují dva důvody k posilování reálného i nominálního kurzu koruny. Zaprvé reálný kurz je výrazně podhodnocený. Zhruba o deset procent. Přes inflaci se tento rozdíl nezavře, zbývá tedy nominální kurz. Zadruhé obnovená reálná konvergence dává prostor k nominální konvergenci, což není nic

jiného než posilování reálného kurzu. Reálnou apreciaci opět odpracuje především nominální kurz.

Dopady do ekonomiky jsou zatím minimální. Máme o něco levnější benzin a naftu, ale tři měsíce jsou pro většinu zboží příliš krátká doba, než aby se posílení měny stačilo rázněji projevit. Stejně tak v případě vývozu. Velká část vývozu je zajištěna proti pohybům kurzu, takže se posílení koruny projeví až při uzavírání nových zajišťovacích kontraktů.

Ukončení kurzového závazku má ještě jednu důležitou implikaci: otevírá centrální bance možnost začít zvyšovat úrokové sazby. Ekonomika jede naplno, na trhu práce docházejí pracovní síly, teplota na reálním trhu se začíná povážlivě zvyšovat. Silnější koruna sice znamená přísnější měnové podmínky, nemůže však zcela zastat práci úrokových sazeb. Ostatně to, že by se úrokové sazby měly co nevidět odlepit od nuly, ukazují i modely samotné ČNB. Stačí se na jejich webových stránkách podívat na prognózy. Podobně jako konec kurzového závazku i zvyšování úrokových sazeb lze zbytečně dlouho odkládat. Ale také v tomto případě platí lepší pozdě nežli později.

Autor je hlavním ekonomem společnosti Deloitte

Glosa

Jako rozmazlené děti

Pražští konšelé se v případě zákazu kamionové dopravy chovají jako rozmazlené děti, které chtějí hračku teď a hned a bez ohledu na následky. Pokud ty tisíce vozů nemají jinou možnost než jet po Šterboholské radiále, pak je holý nesmysl jim to zakazovat. Nevyhovující a nehotová dopravní síť je problémem celostátním a Praha jej nemůže řešit nesmyslným stavěním hrází. Zadělá tím jen na horší problém jinde.

Analogicky by pak mohli jednat třeba v Olbramovicích nebo v Českých Budějovicích, kde rovněž chybějí obchvaty. Bude proto jen logické, když úterní nesmyslný výkřik pražské rady státní silniční úřad neschválí. Alespoň ne před dokončením východní části velkého pražského okruhu. Mimochodem v pražské radě zákaz vehementně prosazují strany, které ve vládě s velkým okruhem za dlouhé čtyři roky nepohnuly ani o píď.

Jan Šindelář

Kamkoli přijdu, lidé mi chtějí podávat ruku a zasypávají mě komplimenty. S takovým charizmatem bych byl blázen, kdybych nekandidoval!

Velcí hráči dostali v Asii přes prsty

■ Boom mobilních telefonů je v asijských zemích **byznysem století**. Ruku v ruce s tím jde zájem Asijců o jejich financování. „V Asii zdaleka není rozhodující, odkud jste, jakou máte barvu loga, jestli jste třeba puntíkováný, ale jestli jim přinášíte něco, co je pro ně zajímavé. Nikdo tam nechce a nebude platit víc, než je třeba. Odkud firma je, se v jejich preferencích vůbec neodráží, což je proti Evropě obrovský rozdíl,“ uvádí **šéf Home Creditu pro Vietnam, Filipíny a Kazachstán Tomáš Jirgl**. Firma láká na nulové úroky, které jí dotují výrobci telefonů.

Jaroslav Bukovský

ES Asijský byznys momentálně táhne zisky celého Home Creditu, na jaký zlatý důl jste tam narazili?

Z devadesáti procent jde v tamním obchodě o financování mobilních telefonů. Když jsem před třemi lety ve firmě začínal, překvapilo mě, že mobilní telefon v Asii představuje významnou část výdajů lidí. Náklady na přístroj a jeho provoz často převyšují výdaje na bydlení. Jenže pro ně je to skutečně zařízení, které nahrazuje všechno ostatní, mobil je tam klíčový. Vezměte si už jen geografické vzdálenosti a omezené možnosti dopravy, kdy buď na dopravu nemáte, nebo stojíte bezmocně v kolo-

nách. Filipínci ostatně pošlou nejvíce esemesek na světě. Kdo zažil provoz v Manile, radši si zaskypuje, než aby kamkoli cestoval.

ES Co všechno smartphone v Asii supluje?

Chybějící infrastrukturu. Vlady si řekly: Na co máme budovat pošty, když můžeme přitáhnout soukromé mobilní operátory a lidé si budou psát maily. Proč stavět knihovnu, když můžeme knihy digitalizovat a nechat je lidi stahovat. To je trend, který táhne prodeje mobilů, je to komodita číslo jedna a ten boom si v Evropě prostě nepředstavíme. Protože evropské vlády v rovině digitalizace kromě řeči o poplatcích za data toho zase tak moc nedělají.

!! **Náklady na telefon a jeho provoz v Asii často převyšují výdaje na bydlení. Jenže je to pro ně skutečně zařízení, které nahrazuje všechno ostatní.**

ES Máte v Asii hodně jiný byznys model než v Evropě?

Tlačíme tam politiku nulových úroků. Snažíme se projít celým řetězcem od výrobců telefonů přes distributory a dohodnout se s nimi tak, že oni nám dají určité procento z prodejů, které jim

ovšem díky nám podstatně vzrostou, takže jim se to v důsledku vyplatí. A zájemce o mobil si půjčí za reálnou nulu. Jde to díky tomu, že jim děláme velkou část prodejů, u významného asijského výrobce mobilů Oppo je to třeba kolem třetiny tržeb.

ES Nakolik je takový koncept přenositelný do Evropy?

Do Evropy obtížně, do zbytku Asie takřka stoprocentně. Vezměte si třeba Filipíny: mají 110 milionů obyvatel, z toho pro nás zajímavých zhruba 30 milionů lidí, kteří jsou díky stabilním příjmům schopni dobře splácet půjčky. Takže je tam obrovský potenciál. Proto jsme schopni třeba Oppo nebo Samsungu ukázat, že když budou

fungovat s námi, poskočí jim prodeje třeba o 30 procent nahoru. To v Evropě, která je relativně saturovaná a víc lidí si tu kupuje zboží za hotové nebo splácí úvěr rychleji, prostě nemůže fungovat stejně, ten potenciál pro ten skok tu není.

ES V Asii sázíte na jedinou kartu. Co budete dělat, až boom mobilů skončí?

Je nám jasné, že devadesát procent v mobilech není dlouhodobě udržitelná situace. Zatím je tam ale opravdu obrovský prostor pro překlopení hloupých telefonů na chytré, trh stále roste a bavíme se o desítkách milionů kusů. A jak populace bohatne, budou se jejich požadavky přesouvat ke klasickému spotřebnímu zboží,

jako je tomu u nás nebo v Rusku. Už teď nám v Asii roste třeba bílé zboží.

ES Asijci nemají problém jít si půjčit peníze k české firmě?

V Asii je jedna kulturní zvláštnost. Zdaleka není rozhodující, odkud jste, jakou máte barvu loga, jestli jste třeba puntíkováný, ale jestli jim přinášíte něco, co je pro ně zajímavé. Jestli máte dobrý produkt a obsluhu. Nikdo nechce a nebude platit víc, než je třeba, oni jsou schopní si to všechno dokonale prověřit a sdílet na sociálních sítích. Takže odkud firma je, se v jejich preferencích vůbec neodráží. To je obrovský rozdíl od Evropy.

ES Jak vysoké máte tržní podíly na hlavních asijských trzích?

To záleží na komoditách. Ve spotřebním zboží jako celku jsme ve Vietnamu, Indonésii a na Filipínách číslem jedna. To představuje tržní podíl mezi 40 a 60 procenty. V Číně víme, že v segmentu licencovaných nebankovních úvěrových firem máme vedoucí pozici a podíl kolem čtyřiceti procent.

ES Jistě máte spoustu potenciálních konkurentů. Nemáte strach, že o tato čísla přijдете?

Naším přímým konkurentem, firmou přítomnou současně na několika trzích, je v Asii jenom japonský Aeon. O trh se zajímají třeba i některé další firmy, ale obecně si myslím, že konkurence je především opatrná. Někteří z větších hráčů si totiž už v regionu stihli spálit prsty. Naší největší konkurenční výhodou je vyspělý risk management. Pustit se do tohoto byznysu jen tak a začít půjčovat peníze ze dne na den tak docela dobře nejde, už kvůli licencím a smlouvám s obchodními partnery. Rychlému rozvoji samozřejmě pomáhají makroekonomické podmínky, těm zemím se teď úžasné daří.

ES To nemusí trvat věčně, čím si to hodláte pojistit?

Tlačíme se do on-line, aby nám neutekl nástup trendu nákupů přes internet. Snažíme se prosadit své mobilní aplikace, ve Vietnamu jsme ji spouštěli před čtyřmi

měsíci a už má kolem 400 tisíc stažení. Byznys se dělá ve Vietnamu hrozně rychle. A hodláme to vystavět nad celou Asii. Jediný „problém“ s mobilními aplikacemi je ten, že musíte být něčím zajímaví, takže do nich třeba dáváme i hry, protože Asijci jsou velmi hraví. Ve Vietnamu, Indonésii a na Filipínách zavedeme na přelomu roku platební karty, které rovnou propojíme s mobilními aplikacemi a uděláme něco ve smyslu chytrého placení.

ES Vnímáte mezi tamními trhy nějaké rozdíly, liší se třeba priority kazašského a vietnamského zákazníka?

Když tam půjdete obchodním centrem, uvidíte stejné obchody a uvidíte lidi, kteří se budou chovat úplně stejně. Vývoj, který tam v posledních letech probíhá,

|| Jak populace bohatne, budou se její požadavky přesouvat od telefonů ke klasickému spotřebnímu zboží, jako je tomu u nás nebo v Rusku. Už teď nám v Asii roste třeba bílé zboží.

je podobný, z pohledu toho, co se líbí klientům. Je to vidět třeba i na mobilech, které financujeme. Typy telefonů a vývoj poptávky jdou hodně podobně. Čili můžeme svou zkušenost mezi jednotlivými zeměmi kopírovat. Z pohledu velikosti byznysu je hodně citlivá Čína. Tam musíte být obezřetní v každém kroku. Když udělám na Filipínách chybu, na výsledcích skupiny se to tak neprojeví, chyba v Číně by byla pro náš byznys fatální.

ES Čína je pro vás rozhodujícím trhem. Dlouho se hovoří o riziku zpomalení, země prošla akciovou krizí. Nejsou lidé opatrnější, i pokud jde o dluhy?

Zatím nevidíme v makroekonomice nic dramatického, navíc půjčujeme v průměru na osm měsíců, takže pokud bychom viděli hrozící nebezpečí, prostě byznys zabrzdíme. Tak jsme to udělali třeba v Kazachstánu, tam jsme během krize ze dne na den ukončili třeba spolupráci s jedním z největších obchodních řetězců, protože hrozilo, že krizi nemusí dobře přestát. Ale už s ním zase spolupracujeme, ekonomika země se výrazně stabilizovala.

ES Půjčka na osm měsíců je z evropského pohledu docela krátká doba, čím to?

Třeba ve Vietnamu půjčujeme nejčastěji na čtyři až šest měsíců. Krom opatrnosti nás k tomu vede byznys model, kdy úvěr spolufinancují výrobci mobilů. Musí to být pro ně nějak snesitelné, kdybychom rozložili splátky třeba na dva roky, výrobce by musel dát z ceny mobilu takovou částku, že by se mu ani skok v prodejích nevyplatil.

ES Netěžíte v Asii někdy z toho, že pro klienty jde o první úvěrovou zkušenost a nemají tolik znalostí, aby si půjčky dobře ohlíželi?

Většina z nich nějakou, byť zprostředkovanou zkušenost má. Když se podíváte do ulic Jakarty nebo Manily, uvidíte na každém obchodě plakáty nabízející půjčky. Už před třemi lety, když jsem vstupoval do byznysu, to nebylo nic nového.

ES Ale modelem nulových sazeb se dotýkáte hodně rizikového segmentu klientů, ne?

To bych určitě neřekl. Třeba ve Vietnamu nám hodně pomáhá to, jak funguje tamní společnost, a to kult rodiny. Rodina se vždycky snaží za-

Tomáš Jirgl (42)

Vystudoval Vysokou školu ekonomickou. Poté působil na různých pozicích ve finančním sektoru, počínaje tehdejší GE Money Bank přes ČSOB po Českomoravskou stavební spořitelnu nebo Českou stavební společnost v rámci belgické finanční skupiny KBC. Do skupiny Home Credit nastoupil v roce 2014. Mluví čtyřmi jazyky.

štítit úvěr svých členů, ještě donedávna jsme tam třeba vyžadovali takzvané family books, což je něco jako rodinná občanka. Tím jako by rodina potvrzovala, že ví o půjčce svého příbuzného. Obecně nemáme problém, že by tamní klienti špatně spláceli, to je ostatně otázka našeho risk managementu, ale spíše s částkou, kterou ti lidé chtějí půjčit.

ES Jsou Asijci více zadlužení? Nebo jsou ochotni více platit, než třeba Evropané?

Takhle se to říci nedá, jde o odlišné země s jinou úrovní úrokových sazeb a jinou makroekonomickou situací. Navíc nejde o to, že když jste ochotni zaplatit větší úrok, máte větší šanci získat úvěr, to by odporovalo našemu risk managementu. Řetězce na nás často tlačí, abychom polevili v našich úvěrových pravidlech, ale oni by pak byli první, kdo by nás kritizoval, třeba na sociálních sítích.

ES Jací jsou Asijci jako byznysmeni?

Je pro ně poměrně jednoduché převzít jakoukoli cizí zkušenost. Ptají se, co jim hrozí a zda je možné nějakou fázi, na které se jiný spálil, přeskočit. Učí se na zkušenostech jiných a nemají problém se poučit, to platí pro celou Asii.

ES Chystáte se v Asii dobýt další zemi?

Nemáme nic ve fázi zadání ani v plánech. Akcionáři ostatně nedávno sami řekli, že v horizontu roku nechtějí vůbec na tohle téma debátovat. Samozřejmě se to může kdykoli změnit.

Filmová hudba zažívá boom

■ Dva nové tuzemské festivaly zaměřené na filmovou hudbu ilustrují rostoucí zájem o koncerty prezentující hudbu z filmových trháků typu Hvězdné války nebo Pán prstenů.

Dušan Kütner

Letos v únoru se v největší tuzemské multifunkční hale v Česku, pražské O2 areně, sešlo na na jednom pódiu 250 členů symfonického orchestru, sboru a sólistů, aby zhruba osmi tisícovkám přítomných předvedli hudbu k druhé části filmové trilogie Pán prstenů: Dvě věže. Akce měla takový úspěch, že letos v prosinci se uskuteční obdobná akce týkající se třetího dílu Návrat krále. Koncerty dokazují, že v posledních dvou letech v Česku prudce stoupl zájem promotérů pořádat koncerty filmové hudby či přímo festivaly.

Letos v srpnu se tak uskuteční první ročník festivalu Soundtrack Poděbrady, který naváže na loňskou jednorázovou akci, na kterou dorazilo patnáct tisíc lidí. „Festival je jedinečný nejen zaměřením na filmovou hudbu, ale také orientací na nové formy umění, multimedia a nejmodernější technologie proměňující pasivní poslech hudby v interaktivní zážitek,“

VČETNĚ REKvizIT. V pražském Rudolfinu se předloni v prosinci uskutečnil koncert Star Wars: A musical show, který doprovodily i rekvizity ze slavné série.

uvedli pořadatelé přehlídky. Její hlavní hvězdou přítom bude italský skladatel Nicola Piovani oceněný Oscarem za hudbu ke snímku Roberta Benigniho Život je krásný, který v minulosti spolupracoval i s Federikem Fellinim i jinými legendami.

Další čtyřdenní akce s názvem Film Music Prague se letos v dubnu uskutečnila

i v hlavním městě. „Impulzem k založení festivalu bylo nadšení skupiny přátel, kteří mají rádi filmovou hudbu a přišlo jim jako dobrý nápad uspořádat v Praze v té době nepříliš časté koncerty melodií z filmů. To se psal rok 2011,“ řekl deníku E15 umělecký ředitel přehlídky s rozpočtem několika milionů korun a zakladatel festivalu Nikola Bojčev.

Festivaly tak dále rozvíjejí snahu o pořádání jednotlivých koncertů, kterých nebylo málo. Už předloni v prosinci se uskutečnila akce s názvem Star Wars: A musical show v podání Prague Philharmonia a Kühnova smíšeného sboru.

Loni v březnu bylo možné slyšet hudbu z Hvězdných válek v pražském Kongresovém

centru v podání Pražského filmového orchestru – a další koncert se koná v prosinci.

Loni v květnu zase v O₂ areně za doprovodu Českého národního symfonického orchestru (ČNSO) vystoupil na svém prvním turné držitel Grammy i Oscara a autor hudby k Rain Manovi či Pirátům z Karibiku Hans Zimmer. I o tento koncert byl takový zájem, že se jeho hlavní protagonistista vrátil letos v červnu do stejného prostředí opět.

Filmové hudbě se letos rozhodli ještě více věnovat i pořadatelé koncertů Prague Proms, rovněž za účasti ČNSO.

Ve Smetanově síni tak před týdnem osobně dirigoval své skladby původem rumunský skladatel Vladimír Cosma, jehož melodie činí nepostradatelnou součástí řady slavných převážně francouzských filmů s Jeanem-Paulem Belmondem či Louisem de Funèsem jako Eso es, Křídýlko nebo stehýnko, Zvíře nebo Velký blondýn s černou botou.

Pozadu nezůstal ani filmový festival v Karlových Varech, který letos udělil Křišťálový glóbus za mimořádný umělecký přínos světové kinematografii skladateli Jamesi Newtonu Howardovi. To byl také důvod, proč autor hudby k Pretty Woman, Batmanovi či sérii Hunger Games osobně zahájil úvodní koncert festivalu. A v listopadu se představí i v Praze.

DEVĚT GRAMMY. Jednou z hlavních hvězd letošního Colours of Ostrava bude devítinásobná držitelka Grammy Norah Jonesová.

Colours nabídnou Jonesovou, Midnight Oil či Jamiroquai

Zhruba sto třicet koncertů nabídne jeden z největších tuzemských festivalů Colours of Ostrava, který se ode dneška do soboty koná již tradičně v industriálním prostředí Dolních Vítkovic.

K největším hvězdám letošního, šestnáctého ročníku patří devítinásobná držitelka americké ceny Grammy kombinující jazz, pop a country Norah Jonesová, které bude patřit hlavní pódium ve čtvrtek, alterna-

tivní Alt-J vystupující dnes, australské legendy Midnight Oil absolvující comebackové turné, kteří vystoupí v pátek, či jedni z hlavních představitelů funku a acid jazzu Jamiroquai, již se objeví v sobotu na závěr přehlídky.

Festival s rozpočtem několika desítek milionů korun je téměř vyprodán. „Čtyřdenní vstupenky již k mání nejsou a nebudou ani na místě. V tuto chvíli rozhodujeme o tom, že dáme

do prodeje omezené množství vstupenek na jednotlivé dny. Kolik jich bude a zda na všechny dny, ještě uvidíme,“ uvedl mluvčí festivalu Jirí Sedláček.

Festival se letos odehraje na více než dvou desítkách scén, na programu je zhruba tři sta padesát položek. Součástí jsou nejen hudební vystoupení, ale i divadelní a filmová představení, workshopy, výstavy i akce pro děti. /duk/

DAN EPHRON: ZABITÍ KRÁLE – VRAŽDA JICCHAKA RABINA

Cesta do Bílého domu

■ Vražda izraelského premiéra Jicchaka Rabina v roce 1995 ohromila nejen Blízký východ, ale i celý svět. Tak blízko příměří totiž do té doby Izrael a Palestina nebyly.

I potom, co vyjednači v Oslu v polovině srpna dohodu zpečetili, si Rabin čas od času neodpustil nějakou přezíravou poznámku. Když se ho pár dní potom u večere zeptala přítelkyně rodiny, novinářka Aliza Wallachová, který představitel OOP vedl palestinský vyjednávací tým, Rabin posměšně odpověděl: „Nějaký Abú Alí“ – což je v hebrejštině hovorový výraz s přibližným významem „nějaká nula“. Ve skutečnosti to byl Ahmad Kurajja, finanční šéf OOP známý pod přezdívkou Abú Alá.

S těmito rozporuplnými pocity zahájil Rabin v pátek desátého září svůj pracovní den četbou dopisu od Arafata. Rabin zastával dvě funkce současně – premiéra a ministra obrany. Pracovní týden začínal v metropoli Jeruzalémě, v jedné z řady šedých budov, kde se nacházela vládní ministerstva.

Tři noci každý týden pobýval s manželkou Leou v premiérské rezidenci v luxusní čtvrti Rechavja. Ve středu pak jezdili hodinu autem do Tel Avivu, kde se Rabin věnoval státním záležitostem v rozlehlém areálu ministerstva obrany. A zbytek týdne přespávali ve svém bytě.

Tenhle pátek však jel do Jeruzaléma, aby přijal norského ministra zahraničí Johana Jørgena Holsta, jenž přijížděl rovnou z Arafatova hlavního stanu v Tunisku.

Dopis, který mu Holst od Arafata přivezl, bude tvořit přílohu dohody z Osla. Byl adresován „panu premiérovi Rabinovi“, měl sedm odstavců a obsahoval květnatá vy-

Foto profimedia.cz

HLAVNÍ RIVAL. Dvojnásobný izraelský premiér, prezident a v době vlády Jicchaka Rabina ministr zahraničí Šimon Peres (1923–2016) byl jedním z hlavních Rabinových vnitropolitických rivalů.

řádění o „nové éře v dějinách Blízkého východu“ a „nové epoše mírového soužití“.

Hlavním tématem bylo uznání práva Izraele na existenci „v míru a bezpečí“ Organizací pro osvobození Palestiny a odmítnutí „užití terorismu a dalšího násilí“. Na skupinu, jejíž charta z roku 1964 prohlašovala existenci Izraele za „nezá-

konnou, neplatnou a neúčinnou“, to byl pozoruhodný text.

Rabin si jej přečetl několikrát a pak načrtl odpověď. Sestávala z jediného odstavce a neobsahovala ani zdvořilosti, ani vznešené výrazy, jaké používal Arafat. Izrael se rozhodl „uznat OOP za představitel palestinského lidu“, napsal Rabin. Pozdrav však dole na stránce nepřipojil.

Podepsal dopis až později dopoledne obyčejnou propisovací tužkou na krátké tiskové konferenci, kde byli i Holst a Peres. Pak svolal tým poradců, aby s nimi probral

slavnostní ceremoniál v Bílém domě.

Vedoucí jeho kanceláře Ejtan Haber strávil část předchozího týdne zjišťováním názoru politiků a předních osobností včetně známého spisovatele Amose Oze na to, zda se má Rabin slavnosti zúčastnit sám, nebo místo sebe poslat Perese.

Kontroloval také průzkumy veřejného mínění, které naznačovaly velkou podporu dohodě z politického středu, kde se jeho šéf cítil nejlépe, a samozřejmě i od levicových stoupenců míru. Tento bývalý novinář měl na starosti premiérův itinerář a psal mu projevy. To obnášelo i ošemetný úkol poznat, co si Rabin myslí, skoro stejně přesně jako sám premiér.

Na zmíněné schůzce zdůraznil, že dohoda s sebou nese obrovská rizika, a poznamenal, že většinu týdne protestují před premiérovým úřadem pravičáci, rabíni a osadníci ze Západního břehu. Jejich pokřik bylo z chodníku slyšet i teď, když mluvil.

Když Rabin pošle Perese, bude to vypadat jako opatrný krok, tvrdil Haber.

Když bude dohoda úspěšná, přijdou i další ceremoniály, kterých se premiér bude moci zúčastnit. A když zkrachuje, Rabin to může připsat svému snilkovskému ministrovi zahraničí. „Můžeme z toho pak vinit Perese,“ řekl Haber. Rabin se přiklonil k jeho názoru a schůzku ukončil. Když však byl pak doma s rodinou, zvažil celou věc znovu.

Účastníci páteční večere u Rabinů měli zavedený rituál. Začínali přesně v osm, obvykle mluvili chvíli o politice a dojedli tak, aby se Rabin mohl podívat na zprávy v devět. U stolu pravidelně sedávala Rabinova dcera Dalja, její manžel Avi a děti Noa a Jonatan.

Řadu měsíců Rabin o rozhovorech s OOP nikomu v rodině neřekl kromě manželky Ley. Tohle tajnostkářství připomínalo Dalje začátek šestidenní války před šestadvaceti lety.

Rodiče ji tehdy v pondělí poslali do školy, aniž by jí řekli, že izraelská letadla začnou ještě dopoledne bombardovat Egypt, přestože to byl Rabin, kdo rozhodoval o čase zahájení ofenzivy. Dalju to naučilo neočekávat žádné výsady dce-

ry náčelníka hlavního štábu armády a později premiéra. Teď už se však o dohodě s OOP vědělo, a tak se Dalja opatrně vyptávala, proč se Rabin rozhodl nejít do Washingtonu. Neměl by smlouvu podpořit celou vahou svého postavení a v Bílém domě zastupovat Izrael sám?

Dalja otcův názor málokdy zpochybňovala. Byl pro ni v izraelské politice výjimečnou osobností, metodickou ve všem, co dělal, a naprosto poctivou. Taky se však zoufale neuměl prodat – což byl handicap, za který v průběhu let častokrát zaplatil.

Otec byl introvert. Nesnášel onu politickou námahu, s níž bylo třeba pěstovat si novináře nebo okouzlovat dárce. Rabin často i při společenské konverzaci podával vlastní analytické výklady s brilantním smyslem pro situaci, ale zajímavě a monotónně.

Lea věděla, že je Rabin rozpolcený, zda má, nebo nemá potřást Arafatovi rukou, ale celý týden si svůj názor nechávala pro sebe. Ozvala se až teď. Když Rabin zůstane doma, nespádnou všechny zásluhy do klína Peresovi?

Redakčně zkráceno

O knize

Vážení čtenáři, v průběhu prázdninových měsíců vám nabídneme úryvky z několika knih. Každý týden se jeden titul představí **pěti ukázkami**.

Tento týden představujeme oceňovanou knihu novináře Dana Ephrona **Zabití krále** vydanou pod značkou Universum.

Rabin o rozhovorech s OOP nikomu v rodině neřekl. Utajování připomínalo start šestidenní války před

26 lety.

Foto dne

Foto Reuters

PLAVECKÉ MISTROVSTVÍ. V Budapešti se až do konce července koná sedmnácté mistrovství světa v plaveckých sportech. Organizátorem je FINA – Mezinárodní plavecká federace, která zastřešuje aktivity bazénového plavání, dálkového plavání, skoků do vody, synchronizovaného plavání a vodního póla. Na snímku trénuje pod dohledem trenéra tým akvabel ze Severní Koreje.

Vědci zjistili, že...

... potkani si uvědomují, že na něco zapomněli

■ Drobný hlodavec toho má s člověkem společného více, než si vědci mysleli. Třeba i jistou míru vychytralosti v okamžiku, kdy zjistí, že na něco zapomněl.

Stejně jako studenti při testech i potkani mají tendenci přeskočit danou úlohu v okamžiku, kdy na ni neznají odpověď. To je hlavní tvrzení studie behaviorálních vědců z Providence College na Rhode Islandu, kteří

potkanům nechávali očichat různé druhy pachů – skořici, tymián, papriku či kávu.

Následně je cvičili, aby došli k talířkům s odpovídajícími pachy. Pokud tvoreček zastavil u správné misky, dostal za odměnu krek. Když se spletl, nedostal nic. Zásadní zlom v pokusech však nastal v okamžiku, kdy byla do pokusu zařazena pátá miska bez pachu. Pokud u ní zvíře zastavilo, dostalo jako „cenu útěchy“ čtvrtku krekru. Standardní chybovost zvířat při výběru misky s pachem dosahovala 48 procent, po zařazení misky bez pachu se však podle vědců

Foto proimedia.cz

NEZAPOMÍNÁJÍ, ŽE ZAPOMNĚLI. Potkan má metapaměť, tedy ví, že na něco zapomněl.

propadla na „bezprecedentních“ 39 procent, přičemž misce bez zápachu pak hlodavci volili v plně pětine případy.

„Výběr misky bez zápachu značí, že si zvíře uvědomilo, že i když na něco zapomnělo, i tak dostane odměnu,“ tvrdí vedoucí výzkumu Victoria Templarová v časopisu Animal Cognition s odkazem na to, že toto chování podtrhla i statistika, podle které se zvířata výrazně zlepšila i v přesnosti volby správných misek.

V dalších pokusech vědci zjistili, že když nechali potkana hledaný pach očichat dvakrát za sebou, přesnost

„odpovědí“ se dále zvýšila. Naopak čím větší prodlevu ponechali mezi očicháním vzorku a samotnou identifikací odpovídající misky, tím více rostla chybovost potkánek, respektive jejich tendence jít „opt-out“ cestou, tedy zamířit k nepáchnoucí misce.

Vědci těmito experimenty údajně poskytli další důkaz toho, že potkani mají takzvanou metapaměť – schopnost uvědomit si, že si něco pamatují. Výzkum metapaměti by mohl pomoci například i v boji s Alzheimerovou chorobou, při níž jedinci ztrácejí přehled o tom, že něco zapomněli.